

(Əvvəli ötən sayımızda)

- Vətən müharibəsi başladıqdan sonra Rəşadla sonuncu dəfə nə zaman və hansı formada əlaqə saxlamısınız?

- Rəşad müharibəyə gedəndə mənə "Narahat olma, təlimə gedirik" deyərək getdi. Mən heç bilmədim ki, onu təlimə yox, müharibəyə yola salmışam. Biz hərbi şəhərcikdəki evimizdə qalırdıq. Getməmişdən bir gün qabaq sentyabrın 25-i təlim adı ilə birlikdə əşyalarını, sursatlarını topladıq, hazırladıq. Rəşad o gün həyəcanlı və təlaşlı idi. Mən kənarından onun baxışlarını, hərəkətlərini sezməyə çalışırdım. Mənə nəse demək istədiyini gördüm, amma heçnə demirdi. Mən də narahat olmağa başlamışdım və ona "Birdən müharibəyə gedərsən, deməzsən mənə, niyə bu dəfə iş yoldaşlarınızla bu qədər həyəcanlısınız? Təlimə getmirsinizki?" deyərək soruşdum. O da bürüzə verməmək üçün gülümsəyib zarafatla "Nə müharibə, təlimə gedirik, Vallah" dedi. Sabahı gün səhər tezdən onu yola saldım. Ürəyimdə anlama bilmədiyim ağır və narahat hisslər var idi. Həmin günü gecəyə qədər ondan zəng gəlmədi. Düşündüm ki, bəlkə, sabah zəng edər. Artıq hər yerdə müharibə başladığı xəbərləri yayılmağa başladı. Anladım ki, Rəşad müharibəyə gedib və xüsusi təyinatlı olduğu üçün ən ön cəbhədədir. Senyabrın 30-umənə zəng etdi. Ağlayaraq ona nə deyəcəyimi, sözümlə haradan başlayıb harada bitirəcəyimi bilmirdim. Təlaşlı şəkildə yerini, vəziyyətini soruşurdum. Özüylə bağlı dəfələrlə narahat olmamağımı deyirdi və qorxmayım deyərək gülürək danışmağa çalışırdı. Sonra ondan yaxın döyüş yoldaşlarının da salamatlığını soruşanda bir yoldaşının Şəhid olduğunu dedi və dondu. Bayaq mənə güclə də olsa gülüb təsəlli verməyə çalışan Rəşadın ağlayan səsinə eşitdim və o andan əlim, ayağım buz kəsdı, sanki ümidlərim qırıldı artıq. Həm də mən Rəşadın heçvaxt göz yaşını, ağladığını görməmişdim, eşitməmişdim. Məni daim onun gülüşü xoşbəxt edirdi. Onun ağladığını eşitmək, göz yaşını təsəvvürümdə canlandıрмаq aldığım ən ağır zərbə oldu. Ağlıma artıq "bir Şəhid verilərsə, mənim də Rəşadım Şəhid ola bilər" deyərək düşüncələr gəlirdi. Həmin günün gecəsi yenə zəng etdi, danışdıq və SMS ilə ona Ayətül-kürsi yazıb göndərəcəyimi və onu tez-tez oxumağımı dedim. Mənə söz verdi ki, oxuyacaq və salamat qayıtması üçün mənle birlikdə Allaha dua edəcək. Gecə ona əzbər bildiyim Ayətül-kürsini əllərim titrəyərək təlaşlı şəkildə yazıb göndərdim. Onu itirmək qorxusundan sanki mesajımın ona gecikməsinə istəmədim. O da mənə "mütləq oxuyacağam" deyərək cavab yazdı. Hər növbəti zəngini, mesajını gözləyəndə kimi ömrümdən ömür gedirdi, hər gündüz mənə bitməyən gecə kimi gəlirdi, heçyerə sığmırdım. Sonuncu dəfə oktyabrın 7-si mənə zəng etdi. Həmin günün gecəsi çox ağır döyüş əməliyyatına, Hadrut istiqamətinə gedəcəkdilər. Sanki o gün mənle sonuncu dəfə danışdığını anlayaraq səsimi eşitmək üçün həmin gün fūr-

RƏŞAD MƏNƏ CƏNNƏTİ YAŞADIB GETDİ...

Şəhid-gizir Rəşad Ağabəy oğlu Babayevin həyat yoldaşı Nigar Babayeva ilə müsahibə

sət olduqca dəfələrlə ardıcıl zəng etdi. Fəxrlə mənə "Ağlama, bizim ailəmiz ən şərəfli ailədir" dedi. O qədər ümidli, gülümsəyərək danışdı ki, mənə salamat gələcəyinə, müharibənin bitməsinə az qaldığına inandırırıdı. Allaha dua etməkdən başqa əlimdən heç bir şey gəlmirdi. Rəşad öz şərəf sözünü layiqincə yerinə yetirdi, vətən, haqq uğrunda son damla qanına kimi qəhrəmancasına döyüdü və Şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Allah onu Cənnətin ən uca məqamına, Şəhadətə layiq gördü. Şəhidlik hər insana nəsis olmur. Şəhidlər ölmür, onlar əbədi yaşayırlar. Rəşad Şəhid olduğdan sonra bizi ziyarət edən döyüş yoldaşları mənə Rəşadın ona yazıb göndərdiyim Ayətül-kürsini telefonda kağıza yazıb köçürdüyünü, hər döyüş əməliyyatından öncə və Şəhid olarkən oxuduğunu dedilər.

- Onun gələcəklə bağlı nə kimi planları var idi, bu barədə sizə demişdimi?

- Rəşad ilə ailə qurmamışdan öncə həmişə soruşurdum ən böyük arzun nədir deyərək, o da ən böyük arzusunun qovuşub ailə olmağımız olduğunu deyirdi. Ailə qurandan sonra isə ən böyük arzun nədir soruşduğumda övladımızın olmasını, ata olmağını istədiyini, ən böyük arzusunun bu olduğunu deyirdi. Rəşad uşaqları, bütün uşaqlar da onu çox sevdi. Mən onu evdən işə yola salanda həyətdə oynayan uşaqlara baxa-baxa gülümsəyərək gedirdi. Uşaqlar ona hərbi salam verirdi. Mən də pəncərədən Rəşad dağın başındakı iş yerinə qalxana kimi arxasınca baxırdım. Gələcək ilə bağlı ikinci növbədə olan istəkləri şəhərdə ayrı bir evimizin olması və məşin alıb mənle uzaqlara istirahətə getmək idi. 2020-ci ildə məşin almaq qismət oldu, amma 1 ay yarım sonra Şəhid olduğu üçün bu dünyadakı bir çox arzularımızı həyata keçirmək qismətimiz olmadı.

- Rəşadın Şəhid olmasının xəbərini nə zaman və kimdən aldınız?

- Rəşad ilə oktyabrın 7-si danışdıqdan sonra daha zəngi gəlmədi. Çünki o gün artıq ən ağır döyüş əməliyyatlarında idi. Oktyabrın 10-u Hadrut döyüşlərində xeyli düşməni məhv edərək qəhrəmancasına Şəhid oldu. Mən isə onun Şəhid xəbərini oktyabrın 13-ü çox ağır bir şəkildə aldım. O gün mənə biri Rəşadın yaralı olduğunu, biri isə Şəhid olduğunu deyirdi. Mən çətin də olsa, yaralı olduğunu düşünməyə çalışırdım və dua edirdim ki, yaralı gəlsin, ya bir əli, ya bir ayağı olmasa belə tək döyünən ürəyi ilə salamat qayıtsın və nəfəsi gəlsin. Onun olmayan əli, ayağı, gözü mən olardım. Amma həyətdə insanların toplanmış olduğunu gördükcə, onların asta-asta artıq məzarının qazıldığını, tabut sözlərini eşitdikcə dəli olurdum. Allaha "Nə olar, yuxu olsun" duasını, bəlkə də min dəfə etdim. Gözlərimin o günü gördüyünə, qulaqlarımın o xəbəri eşitdiyinə inana bilmirdim. Rəşadı kəfəndə üzünü görənə kimi Allahdan möcüzəgözləyirdim. İstəyirdim ki, tabutu açılarda ya özü olmasın, yada mən əlimlə ona toxunsam, oyansın, gözünü açsın. O gün onu görənə kimi ağlımda yalnız mümkün olmayan möcüzə istəkləri var idi. Onun cansız üzünü, yarıcaq gözlərini, sanki söz demək istəyən dodaqlarını, çoxlu qan itirdiyindən qaralan bənizini gördükdə o gün dünya mənim üçün dağıldı. Hər gün evdə onun rahatlığı üçün çalışan mən onun quru taxtaya başının qoyulmasına inan bilmirdim. Bir əlimdə uşaqlıqdan bəri yatdığı yastığı, bir əlimdə isə Vətən bayrağı tabutu arxasınca bütün dünyaya üsyankarcasına ağlayıb qaçaraq onu məzarına yola saldım. Məzarına qoyulduqdan sonra isə onun orada olduğunu inana bilmirdim. Şəhid olduğu üçün o gün Ruhu həm Cənnətdə, həm də ya-

nımda idi. O gündən bəri onun cismən yoxluğuna inana bilmirəm və heçvaxt da inana bilməyəcəyəm, gözümlə görmüş olsam da. Əqlən dərk edirəm Şəhadətini, lakin qəlbən inana bilmirəm. Rəşadın Şəhid olarkən son sözləri "Məni ailəmin yanına aparın, ailəmi istəyirəm" olub.

- Müzəffər ordumuz qələbə çaldı. Vətən müharibəsində Qələbənin qazanılmasında, Rəşad Şəhid olduğu yerlərin azad olmasından sonra siz hansı hissləri keçirdiniz?

- İnsan heçvaxt ona ən yaxın, ən əziz olan insanın bu dünyadan köçdüyünə inana bilmir. Rəşad Şəhid olduğdan sonra müharibənin hələ də davam etdiyi günlərdə mümkün olmayan bir ümidlə yenidən özümü aldadırdım. Sanki müharibə bitmə, Rəşad qayıdacaq və "O mən deyildim, salamatam, qayıtdım" deyərək solan yaşlı gözlərimin sevincini qaytaracaq kimi xəyal edirdim. Müharibə bitdikdən, ordumuz Qələbə qazandıqdan sonra Rəşadın döyüş vaxtı mənə etdiyi zəngində fəxrlə, sevincə dediyi "Cəbrayıl, Füzulini aldım", "Torpaqlarımızı qorumalıyıq, almalıyıq ki, gənc nəsil rahat yaşasın", "Biz almasaq, kim alacaq torpaqlarımızı" dediyi sözləri, cümlələrini xatırladım. Bir tərəfdən fəxrdir, bir tərəfdən isə ağır dərdidir. Döyüş zamanı mənə demişdi ki, "Narahat olma, gələcəyəm, aldığımız torpaqlarımıza, gördüyüm bu gözəl yerlərə məşinimizlə səni də gətirib gəzdirəcəyəm". Torpaqlarımız qayıtdı, amma Rəşad qayıda bilmədi. İndi o torpaqlar pak, müqəddəs torpaqlardır, çünki o torpaqları mənim həyat yoldaşım kimi Şəhidlərin qanı pak etdi.

- Yenidən Şəhidimizi görmək imkanınız olsaydı ona nə deyərdiniz? Və ya ona nə sual verərdiniz?

- Onu yenidən o dünya gözü ilə görmək, qovuşmaq mənim ən böyük duam, istəyim, amalımdır. Onu görmək sözünü eşidəndə hətta ürəyimə izah edə bilməyəcəyəm bir həyəcan gəlir. Rəşad Şəhid olduğdan sonra anladım ki, dünya heç də gözəl deyilmiş. Mənim üçün dünyanı gözəl edən o idi. O sanki öz nuru ilə dünyanın bütün pis tərəflərinin üstünü örtmüşdü. Rəşad Şəhid olduğdan sonra bu dünyanın gözəlliyi, açan Günəşi getdi. Hər kəs üçün işıqlı olan bu dünyanın mənim üçün gündüzü də qaranlıq oldu. Onu görsəm, ilk olaraq sevincdən ağlayıb boynuna sarıldım. Kədərdən ölmədim, amma sevincdən ölürəm kimi gəlir mənə. O, bir Şəhid olduğu üçün onun Ruhunun hər gün yanımda olduğunu, hər şeyi görüb eşitdiyini bilirəm deyərək, ona Allahın izni ilə qovuşsam, sadəcə "Bax, Rəşadım, səndən sonra Allahın bütün sınaqlarına, ağır imtahanına, na-haqq dünyanın bütün çətinliklərinə

imanla səbir edib dözərək sənin kimi qalib olaraq, sənə sadiq və alnaçıq şə-kildə yanına gəldim" deyirdim. Ona qovuşana kimi həyat yoldaşımın o uca Şəhid adını, qurduğumuz bu müqəddəs, şərəfli ailəmizi ömrüm boyu yaşatmaq mənim ona şərəf sözümdür. Bu şərəf sözümü son nəfəsimə kimi layiqincə yerinə yetirəcəyəm. Bizim sevgimiz də, qurduğumuz ailəmiz də həm bu dünyada, həm də o dünyada Cənnətdə əbədi yaşayacaq. Fəxr edirəm ki, mən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin unudulmaz tarix yazan Qəhrəmanı Rəşad Babayevin Xanımıyam.

- Son olaraq Şəhid ailələrinə, Şəhid xanımlarına nə demək istəyirdiniz? Və vaxt ayıraraq müsahibə verdiyiniz üçün Sizə təşəkkür edirəm.

- Qəhrəman bir Şəhidin xanımı olaraq, Şəhidlərimizin onlara layiq və sadiq ailələrinə, xanımlarına demək istəyirəm ki, bizim üçün dərdi nə qədər ağır olsa da, Şəhidlərimiz indi ən uca və ən gözəl yerdədir. Onlar həm Cənnətdə, həm də bizim yanımda ola bilərlər, bizi hər gün görüb, eşidirlər. Onların soyuq məzarda tək olduğunu, bizi qoyub getdiyini əsla düşünməyin. İnsana can verən ruhdur, məzarda yatan isə hamımıza Allahdan əmanət verilən bədənimizdir. Şəhidlərin Ruhu onları sevən, həsrətini çəkən ailələrinin yanındadır, məzarları isə nurla doludur. Bizlər isə ömrümüz boyu onlara layiq yaşamaq, onları yaşatmalıyıq. Şəhid olmaq hər insana nəsis olmadığı kimi, Şəhid ailəsi olmaq da hər kəsə nəsis olmur. Hər kəsə o ada layiq olmaq, layiq yaşamaq nəsis olmur. Allahdan bütün Şəhid ailələrinə səbir diləyirəm. Onlar İmam Hüseyin (ə) kimi haqq uğrunda, Allah yolunda Şəhid oldular, bizlərə də bu dərdimizə Xanım Zeynəb (s.ə) kimi səbir etmək yaraşar. Allah bütün Şəhidlərimizin Ruhunu şad eləsin, onları ailələrinə duaçı, şəfaətçi qərar versin. Sizə isə biz Şəhid ailələrinə dəyər verdiyiniz üçün çox təşəkkür edirəm, bizim dəyərli, istedadlı və vətənpərvər Sevindik qardaşımız. Allah sizdən razı olsun!

Ey müqəddəs Şəhidimin yadigarı! Əstəğfürullah! Əslində mən Sizə dərin təşəkkürümü bildirirəm. Sizin həyat yoldaşınız bu Vətən uğrunda öz canından, qanından, gələcəyindən keçdi və Vətən fədaisi, Əbədiyaşar adını qazandı. Bir ailənin əzizi, sevimlisi idi, hamımızın əzizi, Şəhidi, sevimlisi, unudulmazı və Qəhrəmanı oldu. Siz də onunla keçirəcəyiniz xoş, firavan günlərinizdən keçərək Şəhid həyat yoldaşı kimi şərəfli bir adı qazandı. Siz və Şəhidimiz də daxil olmaqla Vətən uğrunda öz amallarından, arzularından, gələcəklərindən keçən Şəhidlərimiz və onların ailələri başımızın tacıdır. Şəhidlərimizə borcumuz olduğu kimi, Sizlərə də borcumuz əbədidir. Biz bu borcu sonuna qədər ödəmək üçün bu yolda yorulmadan çalışacaq, çarpışacağıq. Necə ki Şəhidlərimiz də getdikləri haqq yolunda yorulmaq bilmədən son nəfəsədək mübarizə apardılar. Bir daha Şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyirəm! Onların xoşməramlı ruhu köməyimiz olsun! Qazılarmizə Allah şəfa versin! vətənsəvər müharibə iştirakçılarımızı və müzəffər ordumuzu Allahımız qorusun! Hələ ki mənfur düşmənlərlə sərhədlərimiz qurulmayıb, ona görə də hər zaman, hər an hər birimiz vətən yolunda müsəlləh əsgər olmalıyıq və inşəAllah, olacağıq. Elə Qəhrəman Rəşadlarımız kimi...Amin!

**Sevindik NƏSİBOĞLU,
8-ci sinif şagirdi, şair-publisist,
AJB-nin üzvy**